DOORONTWIKKELING GEMEENTELIJKE ACCOMMODATIES

15 mei 2023

Commissie Sociaal

Fase 1: Ontmoetingsplekken

- **RICHTINGGEVENDE THEMASESSIE**
  ‘Bestuurlijke keuzes langere termijn doorkijk/ visie op gemeenschapsvoorzieningen en sport- en cultuuraccommodaties.’

- **GEFASEERD WERKEN**
  In deze themasessie richten we ons op de gemeenschapsvoorzieningen (ontmoetingsplekken) als eerst fase en worden de sport- en cultuuraccommodaties in de tweede fase meegenomen.

OPDRACHTVERSTREKKING

Gemeente Leudal

In chronologische volgorde:

- Accommodatiebeleid 2020
- Strategische visie 2021-2035 ‘Mooi leven in Leudal’
- Coalitieakkoord 2022-2026 ‘Samen bouwen aan Leudal’
- Zomernota 2023-2026

BRONNEN

- **BASIS**
  'De functies 'ontmoeten en zorg' moeten in ieder dorp aanwezig zijn.'

- **HOOFDUITGANGSPUNTEN**
  'Er zijn vier **hoofduitgangspunten** geformuleerd:

1. Ieder dorp is anders. Maatwerk is noodzakelijk.
2. We [de gemeente] zetten in op samenwerking en de overgang van mono naar multifunctionaliteit.
3. We [de gemeente] optimaliseren de bezettingsgraad van de accommodaties. Accommodaties met een goede bezetting krijgen een beter onderhoudsniveau.
4. We [de gemeente] verminderen het aantal accommodaties.'

BRON ACCOMMODATIEBELEID 2020

Gemeente Leudal

ACTIES COALITIEAKKOORD (IN RELATIE TOT STRATEGISCHE VISIE)

- ‘We maken onze accommodaties toekomstbestendig door te investeren in duurzaamheid en energiebesparing (55).’
- ‘We nemen een actieve rol in en proberen onze maatschappelijke partners zoveel mogelijk gebruik laten maken van onze gemeenschapshuizen (denk aan zorg, bibliotheek) (56).’
- ‘We brengen organisaties en verenigingen bij elkaar en ondersteunen dit financieel (57).’

BRONNEN ZOMERNOTA 2023-2026 & STRATEGISCHE VISIE 2021-2035

Gemeente Leudal

- **ONTMOETINGSPLEK**
  ‘In het recent vastgestelde accommodatiebeleid is opgenomen dat in ieder dorp sprake moet zijn van een ontmoetingsplek. Deze lijn zetten we voorlopig door waarbij we in kaart brengen wat de benodigde maatregelen en investeringen zijn om onze voorzieningen toekomstbestendig te maken.’
- **KEUZES MAKEN**
  ‘De vraag is in hoeverre het adagium ‘stenen voor de gemeente, exploitatie voor de gemeenschap’ nog werkbaar is en of maatwerk de oplossing is. Er moeten keuzes gemaakt worden.’
- **GEEN TABOES**
  ‘Indien het draagvlak voor een voorziening ontbreekt in een dorp moet sluiting niet langer een taboe zijn.’

BRON COALITIEAKKOORD 2023-2026

Gemeente Leudal

- In het laatste decennium nemen de gebruikers en bezoekersaantallen over het algemeen verder af. Door coronabeperkingen is de afname versterkt én is de mobiliteit juist toegenomen. Hierdoor is er minder behoefte aan lokale gemeenschapsvoorzieningen.

- Vanaf 2020 is de impact van de COVID-19 maatregelen en de energiecrisis fors. De druk op de exploitaties neemt hierdoor (verder) toe.

- De ontmoetingsplekken willen verduurzamen om de energiekosten te beperken binnen hun exploitatie. Het ontbreekt hierbij vaak aan eigen middelen om te verduurzamen.

- De impact voor de exploitaties ontmoetingsplekken inzake de uitspraak van Rechtbank Limburg van 19 april 2023 inzake para-commercialiteit.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

Gemeente Leudal

DEFINITIE & UITGANGSPUNT

- **DEFINITIE ONTMOETINGSPLEK**
  De ‘ontmoetingsplek’ wordt vaak aangehaald in de bronnen, maar we hebben eigenlijk geen idee wat dat in de basis (minimaal) is. Hiervoor is een concreter gezamenlijk beeld echt noodzakelijk omdat dit ons vertrekpunt is.

- **UITGANGSPUNT ONTMOETINGSFUNCTIE**
  Een ontmoetingsplek in iedere kern faciliteren gebaseerd op lokale behoefte (ieder dorp is anders en maatwerk is noodzakelijk). De ontmoetingsplek is multifunctioneel en de bezettingsgraad is geoptimaliseerd op basis van ons accommodatiebeleid.

Gemeente Leudal

VERANDEREN & BELEIDSKEUZES

- **NOODZAAK TOT VERANDEREN**
  De kaders uit de genoemde bronnen kondigen de noodzaak tot verandering aan. Ook de recente ontwikkelingen onderschrijven deze noodzaak: de wijze van exploiteren door ontmoetingsplekken staat bij de helft onder druk.

- **BELEIDSKEUZES IN HET ACCOMMODATIEBELEID 2020**
  Opvallend is dat ons accommodatiebeleid spreekt van het optimaliseren van de bezettingsgraden en het verminderen van het aantal accommodaties.
  We hebben inzicht nodig in de bezettingsgraden, voordat we deze kunnen optimaliseren.
  Aan het verminderen van accommodaties is invulling gegeven door clustering van het aantal sportaccommodaties maar nog niet door onze ontmoetingsplekken.

Gemeente Leudal

Gebaseerd op ons accommodatiebeleid 2020:

- **Inzicht in de bezettingsgraden**
  Dit is er nu niet. In 2016 hebben de bezettingsgraden voor commotie gezorgd, waarna er van het gebruik van bezettingsgraden werd afgezien.

- **Inzicht in de lokale behoefte**
  Niet alleen inzicht in de behoefte van de gebruikers en de bezoekers maar ook inzicht in de behoefte van de andere niet-bezoekende bewoners van de kern gericht op een multifunctionele ontmoetingsplek.

- **Periodiek inzicht in de financiële huishouding geven**
  Inzichten in de financiën leveren mogelijk indicatoren op om over te gaan tot heroverwegingen en mogelijk ingrepen.

METEN IS WETEN

Gemeente Leudal

- **KENGETALLEN**
  De opgehaalde kengetallen vormen een basis voor een maatwerk inrichting van een ontmoetingsfunctie: de nieuwe toekomstbestendige ontmoetingsplek voor de komende 10 jaar.

- **HUIDIGE ONTMOETINGSPLEK TOETSEN AAN NIEUWE ONTMOETINGSPLEK**

1. De huidige ontmoetingsplek voldoet (nagenoeg) aan de maatwerk inrichting van de nieuwe ontmoetingsplek.
2. De huidige ontmoetingsplek voldoet deels aan de maatwerk inrichting van de nieuwe ontmoetingsplek.
3. De huidige ontmoetingsplek voldoet (nagenoeg) niet aan de maatwerk inrichting van de nieuwe ontmoetingsplek.

ONDERBOUWDE KEUZES

Gemeente Leudal

TOEPASSING

Gestelde kaders in de brondocumenten en voorafgaande keuzes leiden per kern tot aanpassingen. In samenwerking met de huidige besturen van de ontmoetingsplekken en vertegenwoordigers van de betrokken stakeholders wordt door de gemeente de nieuwe toekomstbestendige ontmoetingsplek vormgegeven als bijdrage aan de leefbaarheid van die kern.

- **DOEL**
  Een nieuw toekomstbestendig contract per ontmoetingsplek met een breed draagvlak óf het besluit dat een ontmoetingsplek niet haalbaar is.
- **IMPACT**
  De impact van veranderingen kan fors zijn; laagdrempelige en frequente communicatie is essentieel voor de acceptatie en het draagvlak. Periodiek verschijnt er een informatiebulletin ‘Ontmoetingsplekken’.

TOEPASSING KADERS & KEUZES

Gemeente Leudal

BASISUITGANGSPUNT

- **MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIES ALS VERTREKPUNT**
  De voorliggende bronnen spreken van ontmoetingsplekken met voor gemeente belangrijke maatschappelijke functies. Dat kan zijn het faciliteren van verenigingen; het organiseren van evenementen maar ook ruimte maken voor maatschappelijk belangrijke functies zoals meewerken aan bijv. vaccinatieprogramma's en het faciliteren van zorgcomponenten.
- **BORGING**
  De gemeente houdt vinger aan de pols om dit basisuitgangspunt te borgen.
- **TOEKOMSTIGE HULPVRAGEN VAN ONTMOETINGSPLEKKEN**
  Bij (toekomstige) hulpvraagstukken vanuit de ontmoetingsplekken wordt er altijd getoetst aan dit basisuitgangspunt: de maatschappelijke functies van de betreffende ontmoetingsplek.

Gemeente Leudal

NIEUW CONTRACT TUSSEN GEMEENTE & ONTMOETINGSPLEKKEN

- **NIEUWE ONTWIKKELINGEN VRAGEN HERZIENING VAN HUIDIGE CONTRACT**
  Heroverweging en herziening van ons huidige 'contract/ relatie' met de huidige ontmoetingsplekken is een noodzakelijk onderdeel voor de nieuwe ontmoetingsplekken.
- **NIEUW (MAATSCHAPPELIJK) CONTRACT**
  Onderlinge afspraken vastleggen gebaseerd op voor alle nieuwe ontmoetingsplekken gelijke uitgangspunten.
  - **Eisen en verplichtingen vastleggen** zoals onderhoudsafspraken, huurpenningen, financiële huishouding en begrenzing van evt. (para)-commerciële exploitatie.
  - **Mogelijkheden benoemen** zoals inzet op (hernieuwde) activiteiten en evenementen, samenwerking met lokale partijen (Horeca); inzetten op multifunctionaliteit.

Gemeente Leudal

PROCESSEN INZICHTELIJK MAKEN

- **INZICHT KRIJGEN PER KERN**

Om een maatwerk besluit te kunnen nemen over de nieuwe ontmoetingsplek zijn per huidige accommodatie inzichten nodig. Hierbij maken we vooraf de keuze voor een basis ontmoetingsplek of een plus variant én deze keuze valideren bij goedwerkende particuliere ontmoetingsplekken binnen onze gemeente.

1. inzicht in de bezettingsgraden noodzakelijk en inzicht in de mogelijkheid van optimalisatie van de bezettingsgraden;
2. inzicht in het gebruik van verenigingen e.d. inclusief de tarieven;
3. financiële scan van de huidige accommodatie.

- **ONDERSTEUNING MOGELIJK**

Een extern partij heeft de opdracht op de inzichten voor ons op te halen en hierin te adviseren: Synarchis uit Hardinxveld-Giessendam.

Gemeente Leudal

BESTUURSOPDRACHT

- **BESTUURSOPDRACHT**
  Bij de doorontwikkeling van de ontmoetingsplekken, bij nieuwe ontmoetingsplekken en bij (toekomstige) hulpvraagstukken wordt er altijd getoetst aan het basisuitgangspunt: de inzet op maatschappelijke functie(s) van de betreffende ontmoetingsplek en de borging hiervan.

- **UITWERKING OPDRACHT**
  De ambtelijke organisatie heeft deze opdracht uitgewerkt in B&W-besluit van 14 maart 2023 (B&W4039 en Bestuursopdracht)

Gemeente Leudal